

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ,
ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ
CURRENT ISSUES OF ECONOMICS, FINANCE,
ACCOUNTING AND MANAGEMENT**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**29 вересня 2017 р.
September 29, 2017**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ,
ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ**

**CURRENT ISSUES OF ECONOMICS,
FINANCE, ACCOUNTING AND
MANAGEMENT**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**29 вересня 2017 р.
September 29, 2017**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та управління: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 29 вересня 2017 р.). – Полтава: ЦФЕНД, 2017. – 175 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та управління» з:

Gori State Teaching University
Вінницький національний аграрний університет
ВСП Агротехнічний коледж Уманського національного університету садівництва
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
ДВНЗ «Львівський інститут банківської справи»
ДВНЗ «Національний гірничий університет»
Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління» Міністерства фінансів України
Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара
Донбаська державна машинобудівна академія
Донецький національний технічний університет
Евразійський національний університет ім. Льва Николаевича Гумилева
Запорізький національний університет
Католицький університет ім. Івана Павла II
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Київський національний університет технологій та дизайну
Комунальне підприємство «Харківводоканал»
Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського
Львівський національний університет ім. Івана Франка
Маріупольський державний університет
Національний авіаційний університет
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Національний університет «Львівська політехніка»
Одеська національна академія зв'язку ім. Олександра Степановича Попова
Одеський національний економічний університет
ПВНЗ «Європейський університет» Уманська філія
Полтавська державна аграрна академія
Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка
Тернопільський національний економічний університет
Ужгородський національний університет
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини
Уманський національний університет садівництва
Університет державної фіскальної служби України
Університет митної справи та фінансів
УО «Белорусский государственный экономический университет»
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
Харківський національний університет ім. Василя Назаровича Каразіна
Харківський національний університет міського господарства ім. Олексія Миколайовича Бекетова
Херсонський національний технічний університет
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський державний технологічний університет
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань економіки, фінансів, обліку та управління.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: світового господарства і міжнародних економічних відносин; економіки та управління національною економікою; економіки та управління підприємствами; енергозбереження; інновацій та інвестиційної діяльності; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; туризму та готельно-ресторанної справи; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; фінансів, банківської справи та страхування; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; статистики; маркетингу; логістики та транспорту; публічного управління та адміністрування.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ SECTION 1. WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS	10
<i>Bulkot O.</i> MODERN TRENDS OF GLOBAL FINANCIAL CENTERS DEVELOPMENT	10
<i>Галавач Д. О.</i> ОБЩИЕ ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРАНСГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА	12
<i>Гнідіна В. С.</i> ОФШОРНІ БАНКІВСЬКІ ЦЕНТРИ: ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ	15
<i>Криворучко М. Ю., Кусенко В. О., Лисенко М. О.</i> ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	18
<i>Музиченко М. В.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ	20
<i>Паламарчук Н. О.</i> МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В КРАЇНАХ ЄС ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ	23
<i>Шиманська О. В., Булах І. І.</i> ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ	25
СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ SECTION 2. ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY	27
<i>Васьківська К. В., Децик О. І., Чопик О. В.</i> ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	27

Залюбовська А. Ю.

ПРИВАТИЗАЦІЯ КОНЮШЕНЬ В УКРАЇНІ: ЗА ЧИ ПРОТИ?..... 29

Захарова В. В.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ 31

Логоша Р. В., Підвальна О. Г.

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ОВОЧІВНИЦТВА НА
НАЙБЛИЖЧУ ПЕРСПЕКТИВУ 33

Слатвінський М. А.

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА
ДЕРЖАВИ: ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ 35

Школенко О. Б.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗАХИСТУ
ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ АГРАРНИХ ВИРОБНИКІВ: УРОКИ ДЛЯ
УКРАЇНИ..... 38

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ
SECTION 3. ECONOMY AND MANAGEMENT OF ENTERPRISES..... 41

Біланіч Л. В.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
В УКРАЇНІ..... 41

Гаврилов П. Ю.

ОБҐРУНТУВАННЯ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ
МАРКЕТИНГОВОЇ ПІДТРИМКИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 43

Голівер В. П.

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДОСВІДУ РОЗВИНЕНИХ КРАЇН У
ОЦІНЦІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ..... 46

Дземич Р. Р.

РОЗРОБКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОСЛУГ
ПІДПРИЄМСТВА АВІАТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ..... 49

Колешня Я. О.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛИХ ТА
СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ..... 51

Командровська В. Є., Кириченко А. І. ФАКТОРИ УСПІШНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	53
Любенька І. Г. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	55
Панов В. В., Конопліна О. О., Хайло Я. М. СТРАТЕГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ: МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	58
Петренко В. П. РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	62
Фарат О. В., Русин-Гриник Р. Р. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР	64
СЕКЦІЯ 4. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ SECTION 4. ENERGY SAVINGS.....	66
Федірець О. В., Ярмола В. Ю. КОНТРОЛЬ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИЙ АУДИТ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	66
Шишкін В. О., Мамич А. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ ЗА КОРДОНОМ І В УКРАЇНІ	68
СЕКЦІЯ 5. ІННОВАЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ SECTION 5. INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITY	70
Забашта Є. Ю. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	70
СЕКЦІЯ 6. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА SECTION 6. DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMICS, SOCIAL ECONOMICS AND POLITICS.....	72
Лейбович А. В., Череп А. В. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ РЕГІОНУ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	72

СЕКЦІЯ 7. ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА SECTION 7. TOURISM AND HOTEL-RESTAURANT BUSINESS	74
<i>Влащенко Н. М., Денісов К. О.</i> АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРКОВА	74
<i>Влащенко Н. М., Кукса Т. А.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ В РЕГІОНІ	77
<i>Омарова А. С., Омарова К. А.</i> КЛАСИФИКАЦІЯ ПРОБЛЕМ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИИ ТУРИЗМА КАЗАХСТАНА.....	81
<i>Смирнов І. Г.</i> ЛОГІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УРБОТУРИЗМУ: СВІТОВИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД.....	88
СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ SECTION 8. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	92
<i>Вагнер І. М., Пришляк Г. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У НІДЕРЛАНДАХ	92
<i>Засадний Б. А.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ РОБОЧОГО ПЛАНУ РАХУНКІВ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ	94
<i>Оляднічук Н. В.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ.....	98
<i>Паскар А. В., Маценко Л. Ф.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА	100
<i>Пипко С. О., Устич В. А.</i> ПОДАТКОВИЙ ТА ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК: СПІЛЬНІ РИСИ ТА ВІДМІННОСТІ.....	102
<i>Худик О. Б.</i> ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ	105

Чебан Т. М., Вільянська О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 107

Чебан Т. М., Ейсмонтович Г. І.

ФАКТОРИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ВЕЛИЧИНУ ВИТРАТ З ОПЛАТИ
ПРАЦІ..... 109

Шишкова Н. Л.

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ..... 111

**СЕКЦІЯ 9. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ**

SECTION 9. FINANCE, BANKING AND INSURANCE 113

Васюк М. В.

СТАН БОРОТЬБИ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ І ФІНАНСУВАННЯМ
ТЕРОРИЗМУ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ФІНАНСОВОЇ
БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ НА ПРИКЛАДІ
США 113

Герасименко О. М.

ФІНАНСУВАННЯ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ ЯК ЗАПОРУКА
ЗБЕРЕЖЕННЯ МУЗЕЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ. 116

Зверук Л. А.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКИХ
УСТАНОВ..... 120

Ігнатова Ю. В., Рудик Н. В.

КОДЕКС ЕТИКИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ЯК НЕОБХІДНА ФОРМА
СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА
СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 122

Іршак О. С.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЧИННИКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
БАНКІВ УКРАЇНИ..... 124

Колотій С. В.

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК ПОДОЛАННЯ КРИЗИ 128

Марчук А. П.

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ У ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІЙ
БЮДЖЕТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ..... 131

Руда О. Л.

МІЖБАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У
БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ..... 133

Семенча І. Є., Єріна М. І.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ
БАНКУ..... 135

Тихонова В. В.

ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ В УКРАЇНІ ТА РИЗИКИ ЙОГО
ВИКОРИСТАННЯ..... 138

Шашикевич О. Л.

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ..... 142

**СЕКЦІЯ 10. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ
SECTION 10. MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND
INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS..... 146**

Блудова Т. В., Островська М. С.

МОДЕЛЮВАННЯ ФУНКЦІЙ РЕКЛАМНИХ ВІДГУКІВ ЗА
ДОПОМОГОЮ РОЗКЛАДАННЯ В РЯДИ ФУР'Є..... 146

Блудова Т. В., Уштик Н. М.

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ФУНКЦІЇ ПРИБУТКУ
ПІДПРИЄМСТВА..... 148

Блудова Т. В., Щекань Н. П., Шапошник О. Л.

ВИМІРЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ В ЗАДАЧАХ МОДЕЛЮВАННЯ
ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ..... 150

Дейнека М. А.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АППАРАТА ПРОИЗВОДСТВЕННО-
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ФУНКЦИЙ ДЛЯ НАХОЖДЕНИЯ
ОПТИМАЛЬНОГО УРОВНЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ДОХОДОВ..... 153

Кобець С. П.

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ БРАУНА ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ
НАДХОДЖЕНЬ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 155

Makasarashvili T. SH., Khorguashvili T. Iu.

SOME ISSUES OF HOTEL BUSINESS COMPUTERIZATION..... 158

СЕКЦІЯ 11. СТАТИСТИКА	
SECTION 11. STATISTICS	161
<i>Тростянська К. М., Парсенюк В. О.</i>	
ДИНАМІКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	161
СЕКЦІЯ 12. МАРКЕТИНГ	
SECTION 12. MARKETING	164
<i>Васьківський Ю. П., Ващук А.</i>	
УСПІШНИЙ МАРКЕТИНГ ЧИ МИСТЕЦТВО ОБМАНУ	164
СЕКЦІЯ 13. ЛОГІСТИКА ТА ТРАНСПОРТ	
SECTION 13. LOGISTICS AND TRANSPORT	167
<i>Раимбеков Ж. С., Сыздыкбаева Б. У.</i>	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ЦЕНТРОВ В КАЗАХСТАНЕ.....	167
СЕКЦІЯ 14. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
SECTION 14. PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION	171
<i>Мохова Ю. Л.</i>	
ОСНОВЫ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	171
<i>Приліпко С. М.</i>	
ПОВНОВАЖЕННЯ МІНАГРОПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ЩОДО ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ КООПЕРАЦІЇ НА СЕЛІ	173

УДК 336

Герасименко О. М.

старший викладач кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної фіскальної служби України

ФІНАНСУВАННЯ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ ЯК ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ МУЗЕЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Не зважаючи на ряд позитивних зрушень, у музейній галузі існує багато проблем та недоліків, усунення яких сприятиме поповненню та збереженню музейних зібрань. При цьому, багато сучасних дослідників, серед яких Бабенко В., Кичин С. П., Кудерська Н. І., Кузьмук О., Руденко С. Б., Чупрій Л. В. та інші, до однієї з ключових проблем відносять недостатнє фінансування музеїв, що негативно позначається на можливості експонування, збереження та поповнення музейних предметів. Про актуальність проблеми свідчить і повідомлення прес-служби Рахункової палати, в якому зазначається, що «протягом останніх десятиліть галузь фінансувалась за залишковим принципом, а розвиток музейної справи стикався з численними проблемами. Зокрема, затверджені у бюджеті кошти покривають лише видатки на оплату праці, енергоносії, частково охорону та комунальні послуги. Не вистачає коштів на поповнення музейних фондів, проведення ремонтно-реставраційних робіт, встановлення охоронної та пожежної сигналізації, оновлення музейного обладнання. Організація безпеки музейних пам'яток України за своїми технологіями відстала від усього світу» [1].

Для оцінки стану фінансування музейної справи проаналізовано видатки Зведеного бюджету України на культуру та мистецтво, інформація про які розміщена на сайті Державної казначейської служби України, та зроблено ряд висновків. По-перше, питома вага видатків на культуру та мистецтво в видатках зведеного бюджету України по факту в 2015 та 2016 рр. склала 1,3 %, що на 0,3 – 0,4 % менше ніж в 2012 – 2014 рр. По-друге, спостерігається зменшення питомої ваги в фактичних видатках на культуру та мистецтво видатків на бібліотеки, музеї і виставки. Найменше її значення – 31,9 % в 2016 р., тоді як в 2015 р. – 32,6 %, 2014 р. – 42,8 %, 2013 р. – 32,8 %, 2012 р. – 33,9 %. Таким чином, стан фінансування видатків на культуру та мистецтво в цілому, та музейної галузі зокрема не покращується, а навіть за основними показниками погіршується.

В. Бабенко, аналізуючи бюджетне фінансування культури в 2016 р. вказує, що воно є викривленим, непрозорим, з низьким рівнем видатків розвитку (близько 2 %). На думку автора, не можна вважати справедливим те, що за рахунок державного бюджету України фінансується біля 20 % всіх видатків на культуру і мистецтво в Україні, а всі інші – за рахунок місцевих бюджетів [2].

Дійсно, негативною тенденцією є те, що значна частина видатків музеїв відноситься до видатків споживання (зарплата, охорона, комунальні платежі тощо). За даними директорів історичних музеїв 85 % бюджету музею

витрачається на заробітну плату працівників, тоді як у цивілізованих країнах на оплату праці виділяють лише 5 – 10 % від загального бюджету [3]. Мінімальні видатки розвитку не дають можливості музеям покращувати матеріально-технічну базу, поповнювати музейні зібрання, здійснювати реставрацію музейних предметів тощо. До того ж, видатки розвитку плануються, як правило, за спеціальним фондом, що створює ненадійну базу фінансування.

Загальновідомо, що багато музеїв України розташовано у приміщеннях, де неможливо зберігати фонди. До того ж, через недостатність приміщень, виникають проблеми з експонування музейних експонатів. За даними Державної служби статистики України в державних та комунальних музеях України щорічно експонується в середньому лише 11 – 12 % музейних предметів. Близько 6 – 8 % від загальної кількості музейних предметів потребують реставрації, при цьому фактично реставрується 0,1 % музейних предметів.

Не кращою є ситуація і з фінансування заповідників, що належать до сфери управління Міністерства культури України. У Звіті Рахункової палати України вказано, що «через незабезпечення фінансовим ресурсом розвиток історико-культурної та архітектурної спадщини в заповідниках не відбувається». В Звіті зазначено, що «потреба у видатках державного бюджету на 2014 – 2015 рр. за КПКВК 1801490 на збереження історико-культурної та архітектурної спадщини в заповідниках визначена заповідниками і включена Мінкультури загалом на суму 1352744,5 тис. грн, з них поточні видатки – 557238,1 тис. грн., капітальні видатки – 795506,4 тис. грн. Загалом на 2014 – 2015 роки затверджено 460315,2 тис. грн., з них поточні видатки – 415975,3 тис. грн., капітальні видатки – 44339,9 тис. грн. [4]. Цікавою є і наведена Рахунковою палатою України структура затверджених видатків. Так, у 2014 – 2015 рр. 100 % видатків загального фонду за КПКВК 1801490 становлять видатки споживання (з них видатки на оплату праці з нарахуваннями – 88,1 %). Водночас у видатках спеціального фонду заповідників поточні видатки становлять в 2014 та 2015 рр. відповідно 52,6 і 76,2 %, капітальні видатки – 47,4 та 23,8 %. І це при тому, що за даними звітів, до спеціального фонду 24 заповідників загалом надійшло лише 52,7 % (61562,3 тис. грн) від затверджених в кошторисах сум [4].

Як наслідок неналежного фінансування Рахунковою палатою України виділено ряд проблем із збереження та використання музейних предметів в заповідниках, які ідентичні проблемам, що існують в музеях, а саме:

- через відсутність необхідної кількості виставкових площ експонується лише до 5 % від наявної кількості музейних предметів;

- приміщення фондосховищ здебільшого перебувають у незадовільному технічному стані та потребують ремонту. Як наслідок, умови зберігання музейних предметів у таких приміщеннях є незадовільними;

- багато фондосховищ не обладнані охоронними та протипожежними сигналізаціями, системами пожежогасіння, камерами відео спостереження, приладами клімат-контролю, сучасними системами вентиляції і кондиціювання повітря, автономними системами аварійного освітлення, що

може призвести до руйнації експонатів чи їх втрати для суспільства з будь-яких причин: крадіжки, пожежі, попадання блискавки та ін.;

– за відсутності належного фінансового забезпечення Державною службою охорони не охороняються три чверті пам'яток культурної спадщини національного значення, розташованих в заповідниках.

Незаперечно, що належне фінансування музейної галузі дозволить вирішити низку проблем, пов'язаних як з поповненням музейних фондів, так і з їх зберіганням та використанням. При цьому дослідники, погляди яких ми розділяємо, пропонують різні варіанти покращення фінансування музейних установ, основна частина яких базується на зарубіжному досвіді музейного менеджменту та включає розвиток платних послуг музею, спонсорства, меценатства тощо. Кузьмук О. вказує, що «за умов ринкової економіки музейні заклади не можуть розраховувати лише на державну підтримку. ... Проте, вітчизняні музеї, як бюджетні організації, мають обмежені можливості для ведення комерційної діяльності...» [5]. Автор також вважає, що «пошук потенційних донорів і робота зі спонсорами (фандрейзинг) є одним із основних завдань музейного менеджменту» та звертає увагу на відсутність державного стимулювання спонсорства і меценатства [5]. Руденко С. Б. зазначає, що «капітал в Україні ще не досяг рівня «державницького мислення» як, наприклад у США. Тому, притік коштів до музеїв, а значить і роль приватного капіталу в управлінні музейною сферою є незначною» [6]. Дослідник пропонує прийняти нормативний акт, який би урегулював питання меценатства. Аналогічні погляди відстоює і Кучин С. П., розглядаючи музей не лише як установу, що зберігає та демонструє експонати, а й як заклад, який може надавати супутні послуги, організовувати дозвілля, допомагати уряду реалізовувати культурні, освітянські та соціальні програми [7].

Бабенко В. зазначає, що на додачу до гарантованого державою базового обсягу культурно-мистецьких послуг, необхідно запровадити грантові механізми підтримки культурно-мистецьких програм, проектів і заходів [2].

Деякі дослідники вважають за можливе навіть продаж музейних предметів. На їх переконання безліч експонатів, що належать музеям, зберігаються в запасниках і ніколи не показуються публіці. Тому музею слід було б зосередитися на значних творах за профілем і відмовитися від того, що не виставлятиметься. Засоби, що вивільняються, можна було б вкласти в нові твори або реставрацію вже наявних колекцій [8]. З даного питання в 2015 р. виникли досить активні дискусії після оприлюднення концепції змін до Закону України «Про музей і музейну справу», в якій пропонувалось дозволити у виняткових випадках продаж музейних предметів державними та комунальними музеями за дозволом Мінкультури, при цьому кошти від продажу спрямовувати виключно на поповнення музейної колекції музею.

Враховуючи досить великий супротив музейної спільноти, концепція змін в частині продажу музейних предметів не набула подальшого розвитку. Кудерська Н. І. вважає, що якщо не можна продати надлишкові експонати

музею, то чому не віддати їх в оренду, що є відомою практикою в окремих зарубіжних країнах [8]. Це уявляється абсолютно логічним.

Позитивним є те, що окремі законодавчі ініціативи у напрямку покращення фінансування музейних установ уже зроблено. Закон України «Про музей та музейну справу» [9] доповнено додатковими джерелами фінансування музеїв, до яких включено і гранти, благодійні внески, добровільні пожертвування, грошові внески, матеріальні цінності, одержані від фізичних і юридичних осіб, у тому числі іноземних та ряд інших джерел. Водночас, Бабенко В. зазначає, що ідея про переведення закладів культури на самоокупність позбавлена реального підґрунтя. Аналіз власних надходжень музеїв, бібліотек, заповідників свідчить про їх вкрай недостатній рівень – від 5 до 17 % прямого бюджетного фінансування [2].

Список літератури

1. Культурна спадщина гине... при потуранні Мінкультури: Прес-служба Рахункової палати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.as-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16727707>.

2. Бабенко В. Фінансування культури в Україні в 2016 році [Електронний ресурс] / В. Бабенко. – Режим доступу: http://kompkd.rada.gov.ua/kompkd/control/publish/article.jsessionid=36F88586CE37C4545F66322E17A4997F?art_id=53425.

3. Чупрій Л. В. Стан та проблеми музейної справи в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Чупрій. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/chuprij.htm

4. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Міністерству культури України на збереження історико-культурної спадщини в заповідниках, здійснення заходів з охорони, паспортизації, інвентаризації та реставрації пам'яток культурної спадщини [Текст]: затв. рішенням Рахункової палати України 24.11.2015 р. № 9-1ю – 45 с.

5. Кузьмук О. Стан та шляхи модернізації музейного менеджменту в Україні [Електронний ресурс] / О. Кузьмук. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/oktober08/2.htm>.

6. Руденко С. Б. Музейна пам'ятка : соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей : монографія / С. Б. Руденко. – К.: НАКККіМ, 2012. – 120 с.

7. Кучин С. П. Економічні проблеми розвитку музейної справи в Україні [Електронний ресурс] / С. П. Кучин // Інноваційна економіка. – 2012. – № 1. – С. 264 – 267. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2012_1/264.pdf.

8. Кудерська Н. І. Адміністративно-правове регулювання охорони та збереження матеріальної культурної спадщини в Україні: дис. ... докт. юр. н.: спец. 12.00.07 / Н. І. Кудерська. – К., 2015. – 539 с.

9. Про музеї і музейну справу. Закон України від 29.06.95 р. №249/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=249%2F95-%E2%F0>.